

KRATAK DEFEKTOLOŠKI REČNIK

(Kratkij defektologičeskij slovar)

Moskva 1964, str. 400, format 8°, cena 1 rublja i 41 kopejka, izdanje »Prosvješćenije«

Defektološki institut Akademije pedagoških nauka u Moskvi izdao je početkom ove godine svoj »Kratkij defektološki rečnik«. To je nova značajna knjiga ove visoke naučno-istraživačke institucije koja ima za cilj da »na naučnoj osnovi dade instruktivni i priručni materijal o problemima vaspitanja i nastave, a takođe i psihološkom i kliničkom izučavanju anormalne dece« svojim čitaocima, kako bi makar i u izvodu dobili osnovna znanja iz defektologije. Iako je u početku bilo zamišljeno da to bude »Defektološki rečnik« enciklopedijskog karaktera, kako je bilo u prospektu najavljeno još 1962. godine, on je zbog obimnosti materijala ipak postao samo »Kratkij defektološki rečnik«. Tako smo pored već ranijih defektoloških rečnika i enciklopedija kao što su: Dannemann A., Schober H. Schulze E — *Zyzyklopädisches Handbuch der Heilpädagogik*, Halle 1911 i 1932/2 kada je izdato drugo izdanje; Alex. Mell — *Zyzyklopädisches Handbuch des Blindenwesens*, Wien 1900; Seeling O., Franzmeyer H. — *Heilpädagogisches Taschenwörterbuch*, Halle 1926; Josef Zeman — *Pedopathologický slovníček*, Praha 1933, dobili još jedan opšti defektološki rečnik — (Kratkij defektologičeskij slovar)

Rečnik obrađuje 700 pojmova — iz oblasti opšte defektologije 304, tiflopedagogije 50, oligofrenopedagogije 11, tangentnih nauka 202 i sinonimnih pojmova 26. On zahvata kako teoriju, tako isto i didaktiku, metodiku, psihologiju, lingvistiku, fiziologiju, medicinu, biografije sovjetskih i stranih defektologa i praksu pojedinih grana defektologije. Kao što se vidi, one su relativno jednako obrađene, tako da pružaju opšta i specijalna osnovna znanja iz defektologije. Na ovom rečniku je radilo 60 autora, dok je glavnu redakciju rečnika izvršio A. I. Dačkov, direktor Naučno-istraživačkog instituta defektologije sa svojim saradnicima N. F. Sljezinom i B. L. Borišem kao zamenicama.

Rečnik sadrži dve stranice predgovora, tekstualni deo, i na kraju nekoliko priloga kao: uputstvo za prijem defektne dece u specijalne nastavno-vaspitne ustanove, spisak autora rečnika, popis najznačajnijih živih sovjetskih defektologa sa naznakom institucije u kojoj rade, predmetni i lični ukazatelj i spisak skraćenica.

Kao što se u prospektu rečnika vidi, a on je dostavljen pre dve godine svima istaknutijim defektolozima u SSSR-u i nekim našim naučnim radnicima na diskusiju, »Kratkij defektološki rečnik« je namenjen studentima pedagogike, defektologije i medicine, a također i nastavnicima i vaspitačima školskih i predškolskih ustanova, lekarima i roditeljima defektne i normalne dece, da u njemu nađu odgovore na pitanja koja ih interesuju i koja će im pomoći u svakodnevnom praktičnom radu. Analogno takvoj intenciji, rečnik pruža i obuhvata samo najrasprostranjenija znanja i najvažnije pojmove i termine iz oblasti opšte i posebne defektologije. Međutim, treba reći da on obuhvata i čitav niz opštepedagoških termina kao što su: analiza, analizator, razgovor, radna soba, generalizacija didaktički materijal, domaći zadaci, individualno prilaženje u nastavi, instikt, dečji kolektiv, dečji konkurs, pozorište lutaka, ličnost itd. mada sa izvesnim refleksijama na defektnu decu.

Nakon pažljivog očitavanja ovog rečnika, što je razumljivo jer se ne može od jednom sve uočiti, zapažaju se izvesna opšta karakteristična mesta, a takođe i niz podataka i detalja o kojima svakako treba nešto reći, i na njih skrenuti pažnju njegovim budućim čitaocima. Pre svega rečnik pruža osnovna znanja, objašnjenja i obaveštenja kao i definicije mnogih defektoloških termina sa kojima se susrećemo u svakodnevnoj stručnoj literaturi. Pisan isključivo na fiziološkoj osnovi, on nam sa materijalističkih aspekata osvetljava psihičke funkcije i njene devijacije, pridržavajući se pri tome Pavlovljevih uslovnih refleksa. Rečnik nam takođe ocrtava današnji stupanj defektološke nauke u SSSR-u te prezentira nivo razrade pojedinih grana defektologije. Kao što se vidi, on je vrlo heterogen i nejednak po nivou izlaganja pojedinih problema. On pruža dijametralno drugojačija objašnjenja i karakteristike pojedinih defektoloških pojava, nego što se to čini danas kod nas, čime se unosi pozitivna progresivna novina, koju svakako treba usvojiti i uneti u našu nacionalnu defektološku teoriju i praksu. U terminološkoj razradi tendentnih naučnih područja, rečnik nam produbljuje i proširuje potrebna znanja, nužna za duboko sagledanje pojedinih problema defektologije. Kao što se vidi, sve su to pozitivne karakteristike ovog rečnika koje nas obavezuju da se sa dužnim poštovanjem odnosimo prema njemu.